

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/43/2019
Identifikačné číslo spisu: 2017200298
Dátum vydania rozhodnutia: 30.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2017200298.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobkyne: L. H. R.Á., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č. Č. XX, proti sťažovateľovi (predtým žalovanému): Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor peňažných prostriedkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, Špitálska č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 20.07.2017 č. UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2017/8299/Dan, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č. k. 44Sa/25/2017-226 zo dňa 07. decembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 44Sa/25/2017-226 zo dňa 07.12.2018 zrušil rozhodnutie žalovaného č. UPS/US1/SSVOPPKPC2/SOC/2017/8299/Dan zo dňa 20.07.2017, ktorým ako odvolací orgán zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda č. DS/OPPnKTZPaPČ/SOC/2017/13665/35 zo dňa 23.05.2017 o odňatí peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia podľa § 38 ods. 1 písm. b/ bod 1 a § 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. a zastavení výplaty tohto príspevku od 01.02.2011.

2. Krajský súd ako správny súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že prvostupňový správny orgán síce doplnil dokazovanie v intenciách rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a rozhodnutia žalovaného zo dňa 21.11.2016, ktorým tento zrušil predchádzajúce rozhodnutie o odňatí príspevku, v konečnom dôsledku ale neodstránil nedostatky predchádzajúceho rozhodnutia konštatované Najvyšším súdom SR vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho orgánu, prirodzene sa vzťahujúce aj na prvostupňové rozhodnutie - jeho nepreskúmateľnosť, najmä pre nedostatočné zdôvodnenie zmeny zdravotného stavu žalobkyne, nedostatok podkladov pre rozhodnutie a neodstránenie pochybností o správnosti posúdenia nároku žalobkyne na príspevok. Hoci podľa právnej normy uvedenej vo výroku rozhodnutia prvostupňového

orgánu potvrdeného preskúmaným rozhodnutím žalovaného (§ 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z.) by dôvodom odňatia peňažného príspevku v tomto prípade mala byť zmena skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na tento príspevok, odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje ani zmienku o takejto zmene, neidentifikuje rozhodujúce skutočnosti, ani odpoveď znalca na otázku, ktorá mala pre rozhodnutie o odňatí príspevku zásadný význam (v rozpore s odôvodnením rozhodnutia tieto otázky neboli stanovené Najvyšším súdom SR, ale žalovaným v obsahu rozhodnutia z 21.11.2016). Neuviedol, či a na základe akých úvah za takúto považoval odpoveď na otázku týkajúcu sa stupňa postihnutia dolných končatín žalobkyne v roku 2009, odpoveď na otázku týkajúcu sa jej schopnosti samostatnej chôdze na základe neurologickej diagnózy, ev. neschopnosti pohybu v dôsledku psychiatrickej nadstavby, na otázku týkajúcu sa ťažkého postihnutia dolných končatín (výlučne) v dôsledku prekonania plexitídy, alebo na otázku o nutnosti používania technicky náročnej pomôcky v období od 01.04.2010 do 27.03.2012, odpoveď na ktorú znalec zostručnil a zovšeobecnil iba všeobecným odkazom na zaznamenané anamnestické údaje (ktoré?) v lekárskejších správach a posudkoch (ktorých?) a podľa laboratórnych vyšetrení v tomto období (ktorých?).

3. Podľa názoru správneho súdu, z hľadiska charakteru posudzovaného nároku majú značne pochybný význam otázky č. 1 až 3 adresované znalcom a skutočnosť, že peňažný príspevok bol žalobkyňi priznaný na kompenzáciu zvýšených výdavkov, majúcich pôvod v používaní technicky náročných pomôcok podľa prílohy 7 k zákonu č. 447/2008 Z. z.. Logicky zásadným mal byť práve záver znalca prijatý k otázke č. 4 o nutnosti používania takejto pomôcky, ktorý však neobsahuje prakticky žiadne zrozumiteľné a konkrétne zdôvodnenie.

4. Krajský súd ďalej uviedol, že orgán prvého stupňa ani žalovaný v odôvodneniach svojich rozhodnutí nezrejmili, ako v súvislosti s posudzovaním naplnenia podmienok pre odňatie príspevku naložili s „úsudkom“ znalca o nedostatku trvalej nutnosti používania technicky náročnej pomôcky, ako sa v tomto smere vysporiadali s argumentáciou žalobkyne, ako aj so skutočnosťou, že ani komplexný posudok zo dňa 26.08.2010, ktorý bol podkladom pre rozhodnutie o priznaní príspevku, nekonštatuje trvalú nutnosť používania technicky náročnej pomôcky, medzi ktoré patria aj chodúľky, ale vychádza zo zistenia, že chôdza žalobkyne je silne sťažená, možná za pomoci dvoch francúzskych bariel a chodúľky (nepochybne nie za ich súčasného použitia). Podobne lekárska prepúšťacia správa Národného rehabilitačného centra Kováčová zo dňa 02.07.2010, ktorú znalec pri vypracovaní posudku č. 01/2017 mal k dispozícii, konštatuje chôdzu žalobkyne s dvoma francúzskymi barlami, ale aj so 4-kolesovým chodítkom (pri únave a na dlhšie trasy). V prospech záverov správneho orgánu nemožno hodnotiť ani obsah záznamu „Základné informácie o občani“ zo dňa 06.07.2011, ktorým žalovaný argumentoval iba v písomnom vyjadrení k veci, nie v odôvodnení rozhodnutia, a ktorý síce obsahuje záznam o pohybe žalobkyne pomocou dvoch francúzskych bariel, ale súčasne aj záznam o používaní chodítka ako kompenzačnej pomôcky.

5. Na základe uvedených dôvodov správny súd rozhodnutie žalovaného zrušil ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP a uložil mu, aby sa v novom rozhodnutí vo veci vysporiadal s celým rozsahom argumentácie žalobkyne, znalecký posudok ako dôkaz vyhodnotil z hľadiska jeho dôkaznej sily a preukaznosti samostatne a súčasne vo vzájomnej súvislosti s ďalšími dôkazmi predloženými žalobkyňou, či pochádzajúcimi z činnosti správneho orgánu.

6. Voči rozsudku Krajského súdu v Trnave podal žalovaný v zákonom určenej lehote kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP.

7. Uviedol, že v prvostupňovom rozhodnutí správny orgán chronologicky popísal celkový priebeh správneho konania. Po popise doterajšieho konania žalovaný zotrval na tvrdení, že v priebehu celého správneho konania bol potvrdzovaný zdravotný stav žalobkyne so záverom, že nespĺňa podmienky na priznanie PP na hygienu. Žalovaný zotrval na názore, že na základe posudku znalca č. 1/2017 zo dňa 01.05.2017, vyhotoveného na základe zdravotnej dokumentácie, v napadnutom rozhodnutí dostatočne odôvodnil dôvod priznania peňažného príspevku (ďalej aj len „PP“) na hygienu v roku 2010, zmenu zdravotného stavu od 01.02.2011 do 27.03.2012 ako aj jeho zhoršenie v roku 2012. Žalobkyňa na

základe totožných lekárskeých správ robí účelový, subjektívny ale aj laický záver, ktorý súd akceptoval. Žalobkyňa nemá kvalifikáciu posudkového lekára, z medicíny ani zákonnú kompetenciu robiť závery ohľadom kompenzačných príspevkov. Poukázal na rozporné skutočnosti uvádzané žalobkyňou v jednotlivých žiadostiach o kompenzačné príspevky a k týmto uviedol, že pri posudzovaní zdravotného stavu žalobkyne nemôžu správne orgány akceptovať jej zavádzajúce, účelové a laické tvrdenia. Posudkoví lekári a sociálni pracovníci sú povinní objektívne zistiť skutočný stav nezávisle od tvrdenia žalobkyne, musia objektívne, na základe lekárskeých správ a sociálneho šetrenia ustáliť zdravotné postihnutie žalobkyne, ktorého záver vyslovia v lekárskom posudku a komplexnom posudku. Nie je možné prijať tvrdenia žalobkyne, pretože tieto sú najmä účelové podľa toho, o akú kompenzáciu žiada. Objektívny záver bol ustálený v predložennom znaleckom posudku, v ktorom sú uvedené odpovede na všetky dôvody, pre ktoré súd zrušil rozhodnutie žalovaného, pričom tieto dôvody, podľa názoru žalovaného, súd nesprávne posúdil. V posudku bolo riadne preukázané, že po preliečení v roku 2010 - 2011, došlo u žalobkyne k zlepšeniu zdravotného stavu až do tej miery, že nespĺňala podmienky na priznanie PP na hygienu, preto nebolo nutné, aby znalec opisoval schopnosť samostatnej chôdze žalobkyne. Takisto sú popísané skutočnosti, na základe ktorých došlo v roku 2012 k zhoršeniu zdravotného stavu, čo bolo spôsobené aj tým, že žalobkyňa nerešpektovala odporúčania špecialistov a posudkových lekárov a moderovala liečbu svojho ochorenia. Nesúhlasil s názorom správneho súdu, že posudok znalca bol vyhotovený z nedostatočných podkladov. Posudok odkazoval na lekárske správy, na ktoré poukazovala aj žalobkyňa, avšak s vlastným subjektívnym a účelovým záverom. Zo znaleckého posudku je zrejmé, že závery správnych orgánov ohľadom zastavenia a odňatia PP na hygienu žalobkyne boli dôvodné.

8. Žalovaný na základe uvedených dôvodov navrhol kasačnému súdu, aby rozsudok Krajského súdu v Trnave zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení zo dňa 12.03.2019 uviedla, že príspevok na hygienu jej bol odňatý v čase, keď došlo k zhoršeniu jej zdravotného stavu, keď s ťažkosťami prešla pár krokov s oporou chodítka a s pomocou druhej osoby. Uvedenú skutočnosť ako i lekárske nálezy posudkový lekár nerešpektoval a odmietol stretnutie. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení poukázala na totožné dôvody uvádzané v žalobe. Orgány verejnej správy nerešpektovali právoplatné rozsudky, predložené lekárske správy ani samotnú diagnózu a požadovali, aby podala novú žiadosť s tým, že príspevok jej bude priznaný od momentu podania novej žiadosti, keď na podanie novej žiadosti nebol dôvod a žalovaný nie je ochotný uznať svoju chybu, ktorú urobil v roku 2011 a dal vyhotoviť znalecký posudok znalcom, ktorý ju vôbec nekontaktoval. Žalobkyňa spochybnila správnosť záverov uvedených v znaleckom posudku.

10. Žalobkyňa poukázala na okolnosť, že posudkový lekár vo svojom posudku, na základe ktorého jej bol priznaný príspevok na hygienu neuviedol, že by stanovil kontrolu zdravotného stavu, keďže skonštatoval neurologickú chorobu, kde úprava stavu nie je možná. V komplexnom posudku je na strane 2. uvedené: „Kontrola nie je potrebná“, pričom zmenu predmetného komplexného posudku v tejto časti do dnešného dňa neobdržala. Kontrola vykonaná v januári 2011 nie je z tohto dôvodu platná a odňatie peňažného príspevku bolo v rozpore so zákonom. Dodatočnú opravu posudku v predmetnej časti považuje za dodatočne vykonštruovaný dokument. Podľa názoru žalobkyne k odňatiu príspevku došlo z dôvodu zaujatosti posudkového lekára, ktorý z nej na papieri urobil zdravého človeka, hoci skutočnosť bola iná. Žalovaný nerešpektoval predložené lekárske nálezy odborných lekárov o ťažkom neurologickom postihnutí, atrofii svalov, neschopnosti chôdze a pod.. Zároveň žalobkyňa poukázala na rozpory v obsahu komplexného posudku zo dňa 14.09.2011, pochybenia orgánov verejnej správy v priebehu dlhé roky trvajúceho konania, nesprávnosti a zavádzania uvádzané v rozhodnutiach a správach posudkových lekárov.

Pokiaľ žalovaný argumentoval, že žalobkyňa je v danej medicínskej oblasti laikom, žalobkyňa namietla, že samotní posudkoví lekári, ktorí by mali byť odborníkmi, konajú zaujato, účelovo, klamú a zavádzajú, nerešpektujú predložené lekárske správy. Žalovaný neskúmal všetky okolnosti jej odkázanosti na príspevok a svojím konaním žalobkyňu šikanujú a porušujú jej práva na dôstojný život a spravodlivé konanie. Nerešpektovaním súdnych rozhodnutí taktiež nadmerne zaťažuje aj súdy.

Z uvedených dôvodov žiadala, aby najvyšší súd jej žalobe vyhovel, zaviazal žalovaného na vyplatenie príspevku na hygienu od 01.02.2011, ktorý jej nemal byť vôbec odňatý.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného nie je dôvodná.

12. Úlohou kasačného súdu bolo posúdenie otázky, či bol záver žalovaného o tom, že zdravotný stav žalobkyne v období od 01.02.2011 do 27.03.2012 nezakladal nárok na peňažný príspevok na hygienu správny a či krajský súd vec správne právne posúdil.

13. Podľa § 38 ods. 1 písm. b/ bod 1, ods. 6 a 8 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“ alebo „zákon o peňažných príspevkoch“) v účinnom znení, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov, možno poskytnúť peňažný príspevok na zvýšené výdavky, ak tento zákon neustanovuje inak, súvisiace s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia.

14. Podľa § 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z., opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu sa odníme, jeho výplata sa zastaví alebo jeho výška sa zvýši alebo zníži, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na trvanie nároku na opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu alebo na jeho výplatu. Ak sa zmenia rozhodujúce skutočnosti v priebehu kalendárneho mesiaca a za časť mesiaca patrí opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu vo vyššej výške, vyplátí sa opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu vo vyššej výške za celý kalendárny mesiac.

15. Kasačný súd sa oboznámil s lekáorskými správami a nálezmi, ktoré žalobkyňa predložila orgánom verejnej správy pred vydaním žalobou napadnutého rozhodnutia ako i so závermi znaleckého posudku č. 1/2017, vypracovaného znalcom, H. U. D., ktorý bol podkladom pre rozhodnutia orgánov verejnej správy napadnuté žalobou.

16. Kasačný súd zároveň prihliadal na právny názor prezentovaný v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 1Sžso/6/2015, zo dňa 28.06.2016, ktorým bolo zrušené predchádzajúce rozhodnutie žalovaného zo dňa 26.11.2013 preto, že skutkový stav nebol dostatočne posúdený posudkovými lekármi a posudky neboli súladné, neobsahovali dôsledné odôvodnenie ich rozdielnosti; z vykonaného dokazovania nebolo možné jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru o potrebe používania náročnej technickej pomôcky žalobkyňou v období, za ktoré jej bol odňatý príspevok na kompenzáciu. Najvyšší súd v predmetnom rozsudku uviedol, že posudky predložené v konaní, nevykazovali také badateľné rozdielnosti, ktoré by odôvodňovali zmeny v posúdení zdravotného stavu žalobkyne v danom časovom období. Najvyšší súd žalovanému uložil, aby odstránil pochybnosti a vady v zisťovaní skutkového stavu doplnením dokazovania, prípadne znaleckým posudkom.

17. Ustanovený znalec vo svojom posudku na základe odborných lekáorských nálezov od roku 2009, overení pracovného a sociálneho prostredia žalobkyne z dostupných informácií z internetu, na základe pokynov zadávateľa odpovedal na otázky: A/ či mala žalobkyňa v čase podania žiadosti dňa 27.07.2010 o poskytnutie peňažného príspevku na hygienu nárok na predmetnú kompenzáciu, B.1/ akého stupňa bolo postihnutie dolných končatín v roku 2009, B.2/ či menovaná bola schopná samostatnej chôdze na základe neurologickej diagnózy, eventuálne nebola schopná pohybu psychiatrickej nadstavby, B.3/ či posudzovaná mala v období od 01.07.2010 do 27.03.2012 ťažké postihnutie dolných končatín v dôsledku dokázania plexitídy, B.4/ aká bola nutnosť používania technicky náročnej pomôcky v období od 01.04.2010 do 27.03.2012.

18. Pre účely daného konania nie sú odpovede znalca na otázky žalovaného, označené v závere posudku ako A/ a B.1/ na posúdenie dôvodnosti odňatia kompenzácie v časovom období od 01.07.2010 do

27.03.2012 relevantné. Znalec na otázky označené v závere posudku ako B.2/, B.3/ a B.4/ uviedol, že schopnosť chôdze žalobkyne kolísala v priebehu sledovaného obdobia a bola ovplyvnená psychosomaticky. Znalec uviedol, že pri analýze tohto fenoménu získal údaje z internetu, pričom neoznačil objektívne odborné články, z ktorých čerpal informácie a na základe ktorých stanovil svoj záver o prechodnom zlepšení chôdze žalobkyne, pričom možno konštatovať, že vychádzal z predpokladov a nie z objektívne zistených a presne popísaných poznatkov. Svoj názor, že ťažké postihnutie dolných končatín vo vymedzenom čase nebolo dôsledkom preukázanej plexitídy znalec neoprel o označenie takého lekárskeho nálezu, ktorý by s určitosťou vyvracal predmetnú diagnózu označenú neurológom pri osobnom vyšetrení. Zároveň nezaujal stanovisko k inej príčine porúch chôdze žalobkyne - konštatovanej psychiatrickej nadstavbe ani k deklarovanej pochybnosti o možnej úprave stavu, vyjadrených v lekárskejších nálezoch odborných lekárov. V odpovedi označenej B.4/ uviedol, že podľa jeho úsudku nebola nutnosť používania technicky náročnej pomôcky žalobkyňou trvalá. Uvedené konštatovanie však nedalo odpoveď, či v období predchádzajúcom zastaveniu výplaty peňažného príspevku používanie takejto pomôcky žalobkyňou bolo jednoznačne nepotrebné. Znalec vo svojom posudku neodstránil niektoré rozdielnosti obsiahnuté v predchádzajúcich posudkoch a jeho argumentácii chýba presvedčivosť. Kasačný súd poznamenáva, že znalec posudzoval vo svojom posudku aj obdobie roka 2010, ktoré nebolo vo vzťahu k rozhodnému, posudzovanému obdobiu relevantné. Orgány verejnej správy oboch stupňov v plnom rozsahu vo svojich rozhodnutiach prevzali uvedené závery znalca, opätovne bez uvedenia jasných a presvedčivých argumentov o zlepšení zdravotného stavu žalobkyne, rozhodli o odňatí kompenzácie od 01.02.2011.

19. Na základe uvedených dôvodov preto možno konštatovať, že doplneným dokazovaním nedošlo v dostatočnej miere k objasneniu zmeny názoru žalovaného k nároku žalobkyne na peňažný príspevok na hygienu ku dňu 01.02.2011, teda v pomerne krátkom časovom období od jeho priznania (01.07.2010), pričom zo spisov vyplýva, že tento príspevok bol žalobkyňi na žiadosť opätovne priznaný od 28.03.2012. Krátkodobé zlepšenie zdravotného stavu žalobkyne v rozsahu 7 mesiacov, po uplynutí ktorých došlo k odňatí peňažného príspevku, z jednotlivých odborných lekárskejších nálezov nevyplýva. Také prechodné zlepšenie pohybovej schopnosti žalobkyne a dĺžka prechodného obdobia neboli vysvetlené ani ustanoveným znalcom.

20. Na základe uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd vec správne právne posúdil, ak rozhodnutie žalovaného pre jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov zrušil, a preto kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

21. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 v spojitosti s ust. § 167 ods. 1, § 168 SSP tak, účastníkom nepriznal náhradu trov kasačného konania z dôvodu, že úspešnej žalobkyňi trovy nevznikli a neúspešnému sťažovateľovi predmetný nárok zo zákona nevznikol.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.